

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 2 K., za pol leta 1 K. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo za enkrat 6, za dvakrat 9, za trikrat 12 helerjev od kvadratnega centimetra. Manjše kakor 10 □ cm obsegajoče se ne sprejme.

Gospodarske stvari.

Pred trgatvijo.

Približuje se trgateg. Po Dolenjskem letos v obče ne bode posebno vesela. V dostih krajih pozeble so trte po zimi in na spomlad. V dostih krajih potolkla je toča, v dostih pa — človeška neumnost. Poslednja povsod tam, kjer so vinogradniki „štajerskemu beraču“ več vere in zupanja naklonili, kakor pa učenim ljudem in že večletni skušnji. Glas gre namreč po deželi, da je nek štajerski berač zelo po celem Dolenjskem zatrosil modro novico, da škropljenje trt proti peronosperi, trtno plesnobo proizvaja. In koliko je po Dolenjskem ta bedakarija vernih poslušalcev ter posnemalcev našla? Koliko je vinogradov na tej, posebno pa oni strani Gorjancev, kateri niso bili letos ali kar nič, ali pa le enkrat škropljeni? Take vinograde zdaj ogledovati, in ni jih malo, ja pač žalostno. Trte so ali brez, ali popolnoma popalene listja, nedozorelega lesa, in grozdje na njih je pa še popolnoma zeleno, drobno ter tako trdo, da bi se zamoglo s tacimi jagodami zajce streljati. Kako škodo je povzročila „modrost“ tega „štajerskega berača“, osobito v novo cepljenih vinogradih, v kojih bodočo spomlad ob času obrezovanja dozorenih mladik ne bode. Pa tudi tam, kjer ni bilo letos po vinogradih nobene nesreče, in kjer se je vsako potrebno delo o pravem času ter pravilno opravilo, ne bode trgateg, kakor se kaže, Bog vé kako vesela. Grozdje zori namreč kaj počasi in kaj nejednakomerno. Najzgodnejše vrste, posebno ako so cepljene, imajo že sedaj dobro zrelo grozdje, toda poznejše, in osobito pozne, so pa še jako zaostale. Vreme je prehladno, noči so že kar mrzle, in za trto je tudi še sedaj (14. sept.) prevelika suša, da bi zamogla grozdje urno in redno zoriti. No, pa ni še izvzeto, da bi grozdje vsaj toliko ne dozorelo, kakor je v prošlem letu, saj imamo do sv. Mihela še celih 14 dni. Da bi bilo v tem času trti ugodno vreme, pozori grozdje lahko še prav dobro. No,

s trgatvijo se pa pri ugodnem vremenu tudi še lahko počaka, samo da grozdje gnjiti ne prične.

O trgatvi, katera sam Bog daj, da bi bila pametnim vinogradnikom veselejša, kakor se nam danes obeta, spregovoriti hočemo danes še nekoliko več.

Kakor je po Dolenjskem res veselje viditi, se je v vinogradarstvu v poslednjih letih močno napredovalo, to v novih cepljenih nasadih; kletarstvo se pa žal čisto nič ni spremenilo. Glede kletarstva smo še vedno tam, kjer smo bili pred nastopom trtne uši, pred pričetkom veselo napredujoče nove vinograde kulture.

Kakor prej, tako pusti se še zdaj, še današnji — in to posebno na Belokranjskem, mošt kar po 8 ali pa še več dni s tropinami vred kipeti, kakor so v prejšnjih časih, to posebno Vipavci kaj radi delali. Tako postopanje daje dosti pretrda, prezagatna, in toraj neprijetna ter neokusna vina. Tem trdejša in toraj neokusnejša vina se pa zadobi s takim postopanjem, to je s takim veliko predolgim kipenjem mošta s tropinami vred, čim bolj je grozdje dozorelo, čim sladkejšje je to. Kako da se s takim, veliko predolgim kipenjem mošta s tropinami, dobroti, to je finemu okusu vina le škodi, to presoditi zamore pač le tisti, kateri je bil vajen vinam, napravljenim pravilno ali brez vsega kipenja na tropinah. O tej zadevi navesti hočemo resnično dogodbo, katera pač prejasno dokazuje, da se s predolgim kipenjem na tropinah fini okus vina le kvari.

Bilo je še za časa, ko ni bil Dunaj s Trstom po železnici zvezan. Takrat potoval je nek bogat dunajski trgovec (agentov, katerih dandanes vse mrgoli, takrat še ni bilo) skozi Postojno v Trst. V Postojni se je ustavil v sloveči gostilni Le b a n - ovi, kjer so mu postregli z izbornim vipavskim grozdem in vipavskim vinom. Ko je mož grozdje pokusil, prašal je gostilničarja: „od kod imate to grozdje?“ ta mu odgovori: „iz Vipave.“ Ko je pa trgovec predstavljeno mu vino pokušal, prašal je zopet gostilničarja: „od kod imate pa to vino?“ in gostilničar g. Le b a n mu je odgovoril: „tudi

iz Vipave. Na ta odgovor vskliknil je dunajski trgovec: „No, to morajo Vipavci pač izborni kemiki biti, da razumejo iz tako izbornega grozdja, tako slabo vino napraviti.“

In tako sodbo moral bi pač vsak, vino dobro poznajoč človek, pri poskušnji finega avstrijskega, ali ogerskega, štajerskega in pa nekdanjinega finega vipavskega, ali pa še dandanašnega dolenskega, osobito belokranjskega vina, izreči. Iz zlata delalo se je nekda v Vipavi svinc, in na Dolenskem dela se žal, marsikje še dandanes, kjer se mošt predolgo s tropinami vred kipeti pusti. Da bi se na Dolenskem, osobito to stran Gorjancev, belo ali rudeče vino, brez vsega kipenja na tropinah napravljalo, tega nikakor ne priporočamo, kajti skušnja nas uči do dobrega, da je tako napravljeno vino dosti prerevno okusnih, tako zvanih ekstrakt-nih snovi, in da je tudi preblede barve. Kar pa našim dolenskim, osobito to stran Gorjancev gospodarjajočim vinogradnikom gledé naprave belega in rudečega vina najtoplejše priporočati zamoremo, je: napravljajte eno kakor drugo le z 48urnim kipenjem na tropinah. Ko se namreč vrhu mošta iz tropin tako zvani klobuk napravi se kipenje prične, in to naj se pusti potem v kadi le 48 ur nadaljevati. Po preteku 48. ur spravi naj se pa mošt z vso prešenino vred v sod, v katerem naj se potem kipenje pod kipelno veho nadaljuje. Da mora v sodu vsaj za jeden hektoliter mošta pod kipelno veho manjkati, to je razumno samo ob sebi, ker se sicer sod razleti.

Smo uverjeni, da bode pri čitanju teh vrstic sleherni, osobito pa Belokranjec vzkliknil: no ako bomo vina tako napravljali, bomo jih morali že po zimi izpiti, ker sicer se nam bodo pokvarila. Da temu ni tako, nikakor tako, to bomo dokazali v prihodnji številki Dol. Novic.

Gledé prihodnje trgatve nam je še nekaj na srcu. Da se ne bode vino, katero ima dandanes hvala Bogu na Dolenskem tako lepo ceno, brez vse potrebe doma popivalo, napravite si za domačo pijačo, ako vam jabolčnika in hruškovca ne dostaja, dovolj petijota. Denite pa na hektoliter vode, vsaj 10 kilogramov sladkorja, sicer bode petijot le mokra pijača ne pa tudi krepilna.

Dobri uspehi z zimskim ovsem.

Na kmetijski šoli na Grmu se je napravila letos poskušnja z zimskim ovsem, ki se je prav dobro sponesla. Na prostoru, ki meri

200 štirjaških metrov, se je posejalo lansko jesen 6 litrov zimskega ovsa in dobilo od tega semena 20 kratni pridelek, namreč 120 litrov zrnja in dokaj več slame kakor pri spomladnem ovsu.

Zimo je prebil oves brez vse škode. Že jeseni se je dobro obrastel. Vsled deževne letošnje pomladi pa se je tako košato obrastel in bil tako gost, da je podelgel. Vkljuba temu je bil pridelek tako ugoden, da si boljsega skoro želeli ne moremo.

Posestnik Jakob Skerlj iz Žužemberka, ki je dobil od šole 1 liter semena za poskušnjo, se tudi prav pohvali s tem ovsem. Od 1 litra semena je dobil 26 litrov, in ko bi ga ne bila toča deloma poškodovala, dobil bi ga gotovo dva mernika, kakor nam zatrjuje.

Seme zimskega ovsa je težko in tehta letos, ko je podelgel 48 do 50 kg. 1 hl.

Prve poskušnje z zimskim ovsem so tako uspele, da treba še nadalje in v raznih krajih delati z njim poskušnje. Šola na Grmu ga bo letos v večji meri sejala, kakih 50 litrov semena pa hoče oddati gospodarjem, ki hočejo priti do semena. Seme se oddaja, dokler bo kaj zaloge, v množinah od 1 do 5 litrov. 1 liter semena stane 10 kr. = 20 h. Razpošilja se po poštne povzetju v vrečicah, katere treba posebej plačati. R.

Skrbimo za čisto seme!

Bliža se čas zimske setve. Da bo zimska setev dobro uspela, treba je pred vsem dobrega in čistega semena. Pri pšenici in rži je najbolje, da sejemo domače seme. Mnoge poskušnje, ki so se delale na raznih krajih, so pokazale, da je seme domačega žita še najbolje. Treba pa je, da je seme skrbno očiščeno in kar se da lepo, kajti le od takega semena se je nadejati najboljšega pridelka.

Letošnje žito je sploh zelo smetno in plevelno. Zaradi tega bo treba letošnjo pšenico in rž skrbno očistiti, predno je sejemo. Potrebni stroji za čiščenje žita se že dobe sem in tja po deželi. Treba le, da se jih pridno poslužujemo. Kmetijska podružnica v Novem mestu je letos tudi kupila nov stroj za čiščenje žita (trijer) in ga prepušča udom in neudom v porabo. Stroj se nahaja v Kandiji pri županu Zircu, kjer se lahko rabi proti zelo nizki odškodnini. S tem strojem je mogoče tudi zrnje prebirati po debelosti, kar je na vsak način potrebno, ako hočemo dobiti najlepše seme in na ta način zboljševati dobre lastnosti domačega žita. R.

Komu škoduje nvažanje laškega vina v Avstrijo?

Odkar se vpeljuje laško vino v avstrijske dežele po znižani carini, trpijo več ali manj vse naše vinorodne dežele. Na Dolenjskem tega dosedaj nismo Bog zna kako občutili, zato pa trpe toliko huje vinorejci po drugih avstrijskih deželah.

Najhuje so prizadeti Dalmatinci, potem Tirolci in Primorci, tedaj vinorejci po takih deželah, ki so navezane na to, da se vino izpeljuje in prodaja v druge kraje. Tem deželam delajo Lahji s svojim vinom hudo konkurenco, ki postaja od leta do leta neznosnejša in ki utegne postati prav usodepolna, ako se razmere ne obrnejo na bolje in se ne odpravi nesrečna vinska klavzula.

Najhuje trpe Dalmatinci, ki so zgubili najprej svojo cvetočo kupčijo s francosko deželo in ki se morajo vrhu tega še boriti z laško konkurenco. Tej deželi preti v vinarstvu popolen propad, ako se razmere ne izpremene.

V čem pa obstoji ta velikanska škoda za imenovane vinske dežele? Ali v tem, da prodajajo Lahji boljše vino, kakor ga zamoremo mi pridelati, ali v tem, da ga prodajajo po tako nizki ceni, da ga pri nas ne moremo po tej ceni prodajati?

Škoda, ktero trpi avstrijsko vinarstvo vsled znižane carine za laška vina, prihaja od tod, ker se laška vina prodajajo po tako nizki ceni, da ni mogoče z Lahji tekmovati. Vkljub carini in prevoznim stroškom pridejo laška vina po tako nizki ceni v naše kraje, da bi morali naša vina v zgubo dajati, ako bi hoteli z Lahji konkurirati. Nizka cena laškega vina je vzrok, da pada cena dalmatinskim in tirolskim vinom od leta do leta.

Kako nizka je cena laških vin, nam kaže sledeče dejstvo, da se dobe pitna laška vina postavljena na Dunaj po 10 do 11 gld. 1 hektoliter. Na različne postaje južne Tirolske se pošiljajo prav pitna bela „Sansevero“-vina po 11 gld. do 12 gld. 50 kr. hektoliter.

Za 12 do 14 gld. se dobe že 1 hektoliter prav dobrega laškega vina in za 15 do 17 gld. se kupujejo že najboljše laška vina.

To so cene, s katerimi ni mogoče avstrijskim vinorejcem konkurirati, ker jih vinski pridelek v sedanjih okolščinah več stane.

Tem nizkim cenam laškega vina je tedaj pripisati, da se nahajajo nekatere avstrijske dežele v obupnem položaju, in da jim preti popolen propad, ako se nesrečna vinska klavzula ne odpravi, oziroma ne naloži na laška vina zopet visoka carina.

Kako zelo trpijo navedene dežele zastran vpeljavanja laškega vina po znižani carini, pričajo nam razni shodi, ki se prirejajo po vinskih deželah za odpravo visoke klavzule. Ni še dolgo tega, da so priredili Dalmatinci v Šebeniku tak shod, katerega se je udeležilo na tisoče ljudstva, ki je hrupno zahtevalo pomoči in sklenilo, da se odpošlje deputacijo do cesarja samega, ki naj s posebno spomenico pojasni obupen položaj dalmatinskih vinorejcev in prosi, da se vinska klavzula odpravi.

Tudi deželni kulturni svet Tirolske se je že obrnil s posebno spomenico na kmetijsko ministerstvo, v kateri opisuje nesrečni položaj avstrijskega vinarstva in prosi nujne odpomoči. V tej spomenici pojasnjuje, da se je vinski pridelek v celi državi znižal v letih 1891. do 1897. za 4 milijone hektolitrov na leto, in da imajo vsled tega avstrijski vinorejci za 60 milijonov goldinarjev manj prihodkov na leto. V celi tej dobi so potem takem za 400 milijonov goldinarjev na izgubi. Da je res tako, povzame se najlože iz zemljiških dolgov, ki so se v tem času silno pomnožili in rastejo od leta do leta. K vsej tej nesreči je prišla nazadnje pa še vinska klavzula, vsled katere se še ta pridelek, ki se sedaj s težkim trudom in obilnimi stroški dobiva, ne more spraviti po pravi ceni v denar. Ker preti zanaprej znižana carina za laška vina tudi nam Dolenjcem škodovati, zaradi tega se moramo tudi mi pridružiti vinorejcem drugih avstrijskih dežel in delati na to, da se naloži na laška vina visoka carina, vsaj tako visoka, da se obvaruje domači pridelek pred sedanjo konkurenco, ki je za mnoge kraje pogubonosna in ki preti tudi nam provzročiti mnogo škode.

R.

Drugi slovenski katoliški shod v Ljubljani.

Ob ogromni udeležbi se je v pondeljek dne 10. sept. zvečer otvoril drugi katoliški shod slovenski. Od vseh strani so prišli udeležniki na pomenljivi shod že ta dan, torek in sredo pa je bila udeležba še mogočnejša. Na duhovniških hišah Ljubljane so vihrale zastave, v ostalem pa je bilo mesto z nekaj izjemami brez kinča. Ob polu 5. uri je slovesno zvonjenje po ljubljanskih cerkvah naznanjalo shod, ob 5. uri pa je bil v stolni cerkvi blagoslov s „Pridi sv. Duh.“

Ob 6. uri se je pričelo na krasno okinčanem dvorišču „Alojzijevišča“ osnovalno zborovanje. Oder je bil okinčan s soho Odrešenika, z električnimi luči obdano. Na straneh sta podobni cesarja in papeža. — Prišla sta na zbo-

rovanje knezoškofa premil. g. Jakob Trobec iz St. Clouda v Minesoti (Sev. Amer.) in premil. g. A. B. Jeglič. Navzočih je tudi več odličnih zastopnikov bratskega češkega in hrvatskega naroda. Zborovalni prostor je bil poln zborovalcev. Generalni vikarij Flis imenom pripravljalnega odbora pozdravi v iskrenih besedah zborovalce, najprej drage goste, potem udeležence iz raznih slovenskih pokrajin. V vznesenih besedah govoril je o namenu in pomenu II. slov. katoliškega shoda. Po shodu pokloni se slovenski narod ob koncu 19. stoletja svojemu Zveličarju-Odrešeniku. On naj dokaže, da so in hočejo ostati Slovenci verni katoličani, zvesti domovini in udani vladarju svojemu. — Omenja napredka, ki se je storil od I. katoliškega shoda. Časi so nevarni. Če bi ne bilo to, bi ne bilo treba tega shoda. Treba spoznati, kje smo, kam smo dospeli, kje je rešitev. Kakor v naravi delujeta dve nasprotujoči sili, tako je tudi v dušnem življenju. Ena sila vleče človeka k naravnemu svojemu središču — k Bogu, — druga ga skuša od njega odtrgati. Kar je v posameznem človeku, to je tudi v življenju naroda. — Gorje slovenskemu narodu, če v njem dobi druga sila premoč.

Naj bi shodu predložene resolucije obrodile mnogo sadu. Vemo pa tudi, da se bodo zoper nje vzdignile sovražne sile. A to nas ne sme plašiti. Treba je boja, ker brez boja ni zmage. — Hočemo svojemu narodu boljšo in srečnejšo bodočnost, si jo moramo priboriti! — Govor se je na mnogih mestih, zlasti pa ob koncu živahno odobral.

Odvetnik dr. Hruban iz Olomuca pozdravlja shod imenom katoliške narodne stranke na Moravskem. V prekrasnih, tudi Slovencu lahko umljivih besedah je govoril o pomenu slovanstva in krščanstva in spominja na delo sv. Cirila in Metoda, ki sta slovanske narode povzdignila med kulturne uarode. Kjer ni kulture, ni svobode, ni bodočnosti. Da dočakamo dan lepše bodočnosti, zato treba dela, treba borbe.

Nato poroča podpredsednik pripravljalnega odbora g. Iv. Vencajz o delovanju pripravljalnega odbora, po katerega nasvetih se na to izvolijo z vsklikom načelnštva peterim odsekom ter častno predsedništvo in predsedništvo za slovesna zborovanja. Predsednikom je izvoljen odvetnik dr. Ivan Sušteršič, ki se zahvali za izvolitev.

Dr. Evgen Lampe prebere že v velikem številu došle brzoglavne pozdrave.

Vseučilišni profesor dr. Tumpah iz Prage pozdravi shod imenom praškega knezonadškofa in cele praške škofije; nadučitelj Kadlčak imenom katoliškega učiteljstva na Moravskem

in češkega časnikaštva; kanonik M. Oršič s Krka prinaša pozdrave škofa A. Mahnič-a, ki je zadržan priti; bivši češki drž. poslanec dr. Stojan pozdravi zborovalce v gladki slovensščini. — Nato se zaključi zborovanje.

Dne 11. ob 8. uri zjutraj imel je premil. g. Trobec, škof iz Minesote iz Severne Amerike sv. mašo z obilo asistenco. Udeležilo se je tega opravila silno mnogo ljudstva. Od 10. ure dopoldne pa do 3. ure popoldne zborovale so posamezne sekcije v naslednjih predmetih: „Krščansko življenje“ — „Šolstvo“ — „Socijalne razmere“ — „Časnikarstvo“ — „Organizacija.“ Ob 1/2 5. uri popoldne se je v Alojzijevišču skupno sklepalo o resolucijah, ktere so se pri posameznih posvetovanjih sestavile. Ob 1/2 6. uri pa je bil prvi slovesni shod. Predsednik gosp. dr. Sušteršič pozdravil je v svojem govoru v prvi vrsti navzoče premil. g. knezoškofe dor. Jegliča, lavantinskega škofa dor. Napotnika, škofa dor. Trobeca iz Amerike. Iz svetne gospe pozdravil je najprvo deželnega predsednika, eksclenco barona Heina, g. deželnega glavarja pl. Detelo, g. prof. dr. Tumpacha iz Prage, gg. kanonike Jagatič, Rubetič in dor. Bauer iz Zagreba. Nadalje gg. zastopnike občin in cerkva. Vsi pozdravi so bili z glasnim odobravanjem sprejeti.

Dalje se je spominjal g. predsednik prvega slov. katoliškega shoda z opomnjo, da je sedaj udeležba še mnogobrojnejša; omenjal je vspešnih bojov cerkve v minolih stoletjih, spominjal se svetega leta, cesarjeve 70letnice, svetega očeta Leona XIII. Trikratni „Živijo“ je zaoril iz tisoč in tisoč grl svetemu očetu in presvitlemu cesarju. Obema so brzoglavnim potom udanostno izjavo poročili.

Nato govoril je pokrovitelj shoda, premil. gosp. knezoškof dor. Jeglič. V navdušenem govoru je opominjal, da se vračamo k Bogu, k Jezusu Kristusu; opomnil je, da je cerkvena oblast raznim napadom izpostavljena, da pa je treba proti napačnim naukom se do zadnjega dihljeja boriti. Navzoči so govor glasno in s ploskanjem odobravali.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijski državni zbor je razpuščen, ter dotični cesarski sklep že razglašen. Vlada je naročila, da se nemudoma jamejo potrebne priprave za nove volitve vršiti. Volitve utegnejo za čas krog novega leta razpisane biti.

Presviti cesar potuje v soboto dne 29. sept. k slavnostim v Gorico, kjer bode dva dni ostal.

Perzijski šah pride dne 20. t. m. kot gost

našega cesarja na Dunaj. Dne 24. septembra se poda za tri dni v Budimpešto.

V Sarajevu nastali so bili precejšnji nemiri, ktere je pa vojaška moč hitro potlačila. On-dotni mohamedanci hoteli so v predvečer sultanovega jubileja razsvetliti svoje hiše, ter so za to vladno dovoljenje že dobili, a policija je to kasneje zopet preklicala, ter sama trgala lampijone in ugaševala luči. To je mohamedansko ljudstvo razburilo. Množica je naskočila policaje ter stražmeštra na pol ubila; ostali policaji so morali bežati. Podobno se je zgodilo po vseh mestih Bosne in Hercegovine. — Ker Bosna ni še odločno avstro-ogerska last, bi bila ta razsvetljava manj krivična, kakor pa izzivajoče žalovanje tržačanov po laškem kralju. Ogri znajo drugače svojo moč vporabljati, kakor naša polovica države.

Razkralj Milan na cedilu. Ne le, da sin Aleksander ni dovolil razkralju Milanu pol milijona frankov letne apanaže, srbska vlada je temveč sklenila odtegniti mu še dosedanje apanažo 300.000 frankov ter zabraniti, da bi Milan še kedaj stopil na srbska tla.

Vojna na Kitajskem. Ruska vlada je predlagala, da ostane v Pekingju najmanj 10.000 mož mednarodne armade, dokler ne zasede prestola v Kitaju tujcem prijazna vlada. Na cesarski palači v Pekingju je med drugimi zastavami bila dne 28. m. m. razobešena tudi avstrijska. Podkralj Li Hng-Čang obeta, da postavi Kina vso carino pod evropsko kontrolo ter plača od dohodkov vojne stroške. Govori se, da so Kitajci pri Kwang Čangu premagali mednarodne čete. Mednarodna vojska ima v pristanu Shanghaju 27 vojnih ladij s 7340 možmi in 302 topovoma. Samo Nemčija ima tri vojne ladje in 1041 mož.

Piše se nam:

Iz Šmarjete. Dne 3. septembra ob pol 11. uri dop. je v Gorenji vasi, blizu Šmarjete, nastal velik požar, ki je v jedni uri osmim gospodarjem upepelil prav vsa njih poslopja, že spravljeno žito, vso krmo za živino; zgorelo je tudi nekaj prašičev in en pol leta star otrok. Ker je vlekla sapa in ljudi ni bilo doma, se je ogenj tako hitro razširil po slamnatih strehah, da ni bilo mogoče ničesar rešiti. Škode je gotovo nad 30.000 kron. Beda je velika, ker nimajo ne strehe, ne živeža ne zase ne za živino. Kje dobiti krme za delavno živino, kje semena za jesensko setev? Zavarovani so bili le za male svote, zadolženi pa že do zdaj skoraj vsi. Zato se obračam v njih imenu do usmiljenih src, ter prosim zanje pomoči. Vsak najmanjši dar se bo hvaležno sprejel. — Andrej Zaman, župnik.

Uredništvo Dol. Novic bo rado posredovalo pošiljatve darov, ter jih v svojem listu potrjevalo.

Domače vesti.

(Osebnosti.) Gosp. Henrik Kittag c. k. davkarski višji nadzornik, premeščen je v Ljubljano. Gosp. Robert Ogorentz imenovan je c. k. avskultantom v Novem mestu. Finančni konceptni praktikant v Ljubljani, g. Fr. Škabrne je imenovan namestniškim koncept. praktikantom.

(Strossmayer-ja 50letni škofovski jubilej) bil je velikanski. Od vseh strani, koder prebivajo Slovani, došle so deputacije v Djakovo, da se poklonijo velikemu geniju in največjemu dobrotniku Slovanov. Pisem in brzojavk došlo je na tisoče. Tudi je bila Ljubljana osebno zastopana. Bog nam ohrani sivega starčeka škofa Strossmayer-ja do skrajne meje človeških dni v zdravju in čilosti!

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu avgustu 1900 je 207 strank vložilo 66.317 K 18 h, 152 strank vzdignilo 63.483 K 03 h, torej več vložilo 2.834 K 15 h, 13 strankam se je izplačalo posojil 23.500 K, stanje vlog 1.505.808 K 40 h, denarni promet 225.538 K 86 h.

(V bolnišnico Usmilj. bratov) v Kandiji pri Novem Mestu se je sprejelo meseca avgusta 113 bolnikov, koncem julija jih je ostalo 59, skupaj 172. Od teh se je ozdravilo 83, zboljšalo 18, neozdravljeni bili so 4. Umrli ni nobeden. — V oskrbovanji ostalo jih je 67. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2048.

(Umetna gnojila). V skladišču kmetijske podružnice v Novem mestu se bodo v kratkem dobila umetna gnojila, potrebna za jesensko gnojenje travnikov, detelišč in košenic. Na prodaj bode 18% Tomasova žlindra in 40% Kalijeva sol. Na postaji v Ljubljani stane letos 100 kg. Tomasove žlindre 7 K, in 100 kg Kalijeve soli 12 K 50 h.

(Umor.) Na Vestfalskem je bil umorjen in oropan Fr. Florjančič iz Rihpovca pri Trebnjem.

(Grozen vihar) nastal je v pristanišču Galveston, Teksas v Sev Ameriki, ter z velikansko silo pokončeval vse pristanišče z ladjami vred, kakor tudi bližnje naselbine. Zgodilo se je tako: Grozen vihar drvil je od dveh krajev morje na kopno; valovi, kakor hiše veliki, zaganjali so se čez mesto, pokončevali barke, podirali hiše ter odplavili vse z ljudmi vred. Nad 3000 ljudi je mrtvih, od katerih je nekaj morje za seboj potegnilo, drugi leže okrog, da je groza videti. 4000 hiš je podrlih in silno mnogo ranjenih, ki leže zapuščeni, brez pomoči, brez hrane, ter žeje ginejo. Bati se je še vrhu tega, da nastane kakova kužna bolezen.

(Sin očetu glavo odrezal.) V občini Brdžani v Banovini na Hrvatskem sta oče in sin Vujančič češplje nabirala, mej tem pa se prepirala zaradi razdelitve. Oblasni oče je sina z nožem sunil, razjarjeni sin pa je očetu koj glavo odrezal. Hrvaški listi trdijo, da so v onem kraju ljudje grozno surovi in neomikani, ter da tako grozna zločinstva niso nič redkega. in največ med ondotnimi Srbi.

(Iz Št. Ruperta.) Letos se vidi, kaj poma škropljenje galice v vinogradih. Spomladi so trdili vedno naši krivi domači preroki, „nikar letos ne škropite, saj ne bo nič koristilo, ampak samo škodovalo. In res, večina naših, posebno manjših vinogradnikov je rajši slušalo te krive nauke, kakor pa nauke naših strokovnjakov; in kaj je bila posledica. Tisti, ki so nauke teh prerokov slušali, imajo letos žalibog kaj slabo grozdje; tisti pa, ki so rajši slušali gospode naše kmetijske šole in potovalne učitelje, ter

se še po starem ravnali, da so o pravem času škropili, imajo sedaj hvala Bogu tako grozdje, kakor še malo kako leto. Iz tega je razvidno, da škropljenje z galico je v veliko korist v vinogradih. In vi vinogradniki, ki ste letos slušali te krije domače preroke, nikar se ne dajte več od njih tako neumno zapeljati, ter rajši slušajte učene gospode in kmetijske strokovnjake, ki se podvzajajo vsako leto, da pridejo k nam, ter nam o teh rečeh vse natančno razložijo in nas o tem poučijo.

Vinogradniki iz Št. Ruperta.

(Raki v Težkem potoku.) Kakor se kaže, se bodo raki v Težkem potoku kmalo zaredili. Lansko leto je najemnik vode g. Jos. Bergmann iz Novega mesta uložil nekaj sto plemenitih rakov v Težki potok, in pri letošnjem pregledovanju vode se je našlo obilo mladega in zdravega zaroda. To je dokaz, da je Težki potok popolnoma prost kužnih snovi in pripraven zopet za rake. Upati je, da se tudi v drugih stranskih potokih kmalo zaredi raki in da se polagoma zopet naselijo v Krki, kar bi bilo nujno želeli našim Dolenjcem.

(Družba sv. Mohorja.) Število udov družbe sv. Mohorja je letos napredovalo od 78.103 na 78.596, to je: 493 udov več kakor lani! Teh 78.596 Slovencev-Mohorjanov se razdeli po posameznih škofijah in krajih tako-le:

1. Goriška nadškofija . . .	8.610	udov, manj	294
2. Krška škofija	6.368	"	več 141
3. Lavantinska škofija . . .	15.796	"	" 990
4. Ljubljanska škofija . . .	30.106	"	manj 636
5. Tržaško-koperska škofija	4.016	"	več 28
6. Sekovska škofija	564	"	" 39
7. Soboteljska škofija . . .	344	"	" 28
8. Zagrebška nadškofija . .	545	"	manj 23
9. Senjska škofija	213	"	" 1
10. Poreška škofija	130	"	več 19
11. Djakovška škofija . . .	62	"	" 15
12. Bosniška škofija	237	"	" 10
13. Videmska nadškofija . .	194	"	manj 3
14. Razni kraji	526	"	več 208
15. Amerikanci	803	"	" 14
16. Iz Afrike in Azije . . .	81	"	manj 42

Pregled nam kaže, da smo napredovali v 10 škofijah (in sicer za vkup 1492 udov), nazadovali pa v 6 škofijah (za vkup 999 udov). LAVORIKA gre letos lavantinski škofiji, kjer je število poskočilo za 990 udov. Vesel napredek je tudi v krški škofiji, kjer štejemo 141 udov več. Po raznih krajih je narastlo število za 208.

(Nove orglje.) — [Iz Štange] Na angeljsko nedeljo je bila tukaj lepa slovesnost. Blagoslovil je namreč preč. g. dekan I. Lavrenčič nove orglje, ktere je izdelal g. Karol Kriegl iz Ljubljane. Delo teh orgelj je izvrstno. Glas je lep in prijeten, da človeka kar očara. O teh orgljah izrazili so se veščaki zelo pohvalno. To je zopet večje delo v naši zares lepi cerkvi, ktero bode poznim rodovom označilo o požrtvovalnosti preč. g. župnika Mih. Saje-ta.

Al. Mihelič, organist.

(Današnji list) obsega deset strani.

Loterijske številke.

Gradec	1. septembra	40	9	12	20	54
Trst	7. "	60	10	9	52	13

Učenec se sprejme takoj v poduk v prodajalno s špecerijskim blagom in železnino pri Franc Kastelicu v Kandiji pri Novem mestu.

Povodom mojega odhoda iz Novega mesta, kličem vsem prijateljem krepak „Na zdar!“ „ž Bogom!“

Fr. Feldstein.

Izjava.

Podpisana obžalujem, kar sem zoper **Marijo Darovec** iz Vavte vasi št. 41 žaljivega govorila.

Marija Maver
podpisal Gradišar.

Št. 9960.

Razpis!

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu, z dvoletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, je izpraznjenih

sedem deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1900/1901, katero se prične 3. novembra 1900.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1. **Plačujoči učenci**, kateri plačujejo po 30 kr. (60 h) na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gld. (40 K) šolnine na leto, in
2. **eksternisti**, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr. (1 K) se imajo

do 16. septembra 1900

izročiti vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Vsak učenec se mora podvreči vzprejemnemu izpitu, ki se razteza na slovenski jezik in priprosto računstvo, in od uspeha tega izpita je odvisno, ali se dotičnik v šolo sploh sprejme.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani,

dne 16. avgusta 1900.

(195—2)

Stanovanje s 3 sobami, kuhinjo, kletjo in vrtom se 1. oktobrom odda v Kandiji št. 9.

Na drobno.

Peter Majdič

Na debelo.

trgovina z železnino „Merkur“**Graške ulice šteč. 12. Celje Graške ulice šteč. 12.**

priporoča različne poljedelske stroje priznane najboljšega izdelka, kakor: mlatilnice, slamoreznice, čistilnice za žito, mlīne za žito vejati, stiskalnice za sadje in grozdje i. t. d.

Vedno velika zaloga cementa, vseh stavbenih potrebščin, traverz, okov, samokolnic, najboljšega gornje-štajerskega železa, poljskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov, peči in sploh vsega v to stroko spadajočega blaga.

Cene nizke. Postrežba točna.

Slavno občinstvo vabim najljubše, si pri priliki ogledati našo trgovino in zalogo.

(200—2)

Na stari pošti

so vedno v zalogi

lepe suhe drva
po 2-60 gld. meter.

Dobro domače vino

ima na prodaj v večji množini, hektoliter po 26 gld.
Jakob Pavčič v Novem mestu.

(205—2)

Hiša je na prodaj iz proste roke v Metliki št. 225.
Obstoji iz petih sob, kuhinje in špajze;
poleg hiše je tudi en kos vrta. — Več se izve ravno tam.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

pisarna na kongresnem trgu h. št. 14.**tik cerkve v Ljubljani**

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ % od dne vložitve do dne vzdige**brez odbitka in brez odpovedi.**

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se obrestovanje pretrgalo.

(38—16)

Nikoli

se prostori za **strojarsko obrt** ne bodo dobili tako poceni in ugodno, kakor ravno v prijaznem trgu Mokronogu na Dolenjskem.

Tu je **prostorna hiša** sredi trga, zraven tri poslopja z raznimi za obrt pripravljenimi prostori, ki so preskrbljeni z vsem orodjem z strojenje kož. Razen hiše so druga poslopja zidana pred par leti. Zraven hiše teče **snažen potok**, katerega struga je obzidana. Onkraj potoka je obširen, zelo prijazen svet za zelenjavo, prostor za obešanje kož, v šupi pa dva stroja (sod za sušenje namazanih kož, in drugi-železni za drobljenje čresla) katera goni jeden ali dva konja.

Vse stvari v najlepšem stanu, in plačati tudi ni treba vse najedenkrat.

Ako hoče kupec kaj več polja ali travnikov, se mu v bližini tudi lahko proda.

Več pove lastnik:

Josip Bizjak,

Ljubljana

(216—1)

Kapiteljska ulica št. 3.

Hiša na prodaj.

V **Rudolfovem** poleg stare vojašnice ali na novo zgrajene **justične palače**, katera obstoji iz 4 sob, 2 vrtov, kuhinje in 2 kleti, svinjaka in drvarnice, do iste vodijo 4 ulice in je jako pripravna za **krčmarski obrt**, kateri se je že veliko let v tej hiši nahajal.

Natančna pojasnila se dobi pri lastniku gosp. **Karl Duller-ju**, v Leobnu (Ljubno) **Josefé. Gor. Staj.**

Častite dame!

Dovoljujem si najljubše naznaniti, da sem svojo izbiro v konfekciji za dame letos izdatno povečal, in da so jesenske novosti v veliki izbiri že v zalogi, kakor:

dežni plašči

jopice in pelerine

v raznih bojah in velikostih.

Konfekcijsko blago

imam v prvem nadstropju in sem z veseljem pripravljen isto razkazati, brez da je kdo pri-moran kupiti.

Z odličnim spoštovanjem

udani

(219—1)

Jos. Medved.

Hiša pri kolodvoru v Zatični št. 16

se da v najem ali proda pod ugodnimi pogoji. Hiša je pripravna za **gostilno** in **prodajalno**, v kateri je obrt dovoljena; hiša obstoji iz 3 sob, kuhinje, prodajalne in obokane kleti: k hiši pripada **gospodarsko poslopje**, sadni vrt in en travnik. — Več pove **Jožef Goluf**, Veliki Gaber št. 7.

(206—2)

Odprto pismo.

Gospod

Jos. Medved,

Novo mesto.

Hvala Vam lepa za poslani šivalni stroj; vidim da niso prazne besede, ako se o Vaših strojih toliko pripoveduje. Sedaj tudi jaz lahko rečem: „**Kdor si misli kupiti šivalni stroj, naj gre k g. Jos. Medvedu v Novo mesto.**“

Vas pozdravlja

(218—1)

Janez Kovačič,
krojač Podborštom pri Mirni peči.

Vzajemna zavarovalnica

— proti požarnim škodam
in poškodbi cerkvenih zvonov

— v Ljubljani —

je pričela svoje delovanje

(204—2)

Pisarna zavarovalnica se nahaja

na Dunajski cesti

v „Medjatovi“ hiši v pritličji.

Učeneo

(201—2)

se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom. Kje in s kakimi pogoji pove upravništvo „Dol. Novic.“

Podjetje brez konkurence

|| išče zanesljive potovalce (agente) ||

za prodajo novih, povsod rabljivih stvari. Visoka provizija, ozir. gotova plača zajamčena. Ponudbe na l. Klimeš, Praga št. 1134—II.

1000 smrek 7—18 palcev

je na prodaj blizu Mokronoga. — Pojasnila se dobe v Št. Petru št. 14 pri Rudolfovem.

(198—2)

Janez Jax-a

najstarejša
in največja
tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko
Friderik Skušek,
trgovec v Metliki.

(210—27)

Javna zahvala.

Dne 25. julija nastal je v enem mojih gospodarskih poslopij ogenj; pogorelo je poslopje, krma in gospodarski stroji, kar vse je zneslo znatno škodo. Zavarovan sem bil pri c. kr. priv. Assicurazioni Generali v Trstu, katero društvo zastopa v Novem mestu g. Jos. Medved.

Bil sem v mojo popolno zadovoljnost odškodovan, in čutim se dolžnega, imenovani zavarovalnici svojo javno zahvalo izreči in isto vsakemu priporočiti.

Grajščina Zalog Breitenau, 1. avg. 1900.

Adolf grof Thurn.

Posestvo na prodaj,

obstoječe iz hiše z vrtom, njiv, travnikov in hoste. — Več pove lastnik Janez Ierič, Dolina pri Stari gori št. 4, p. Mirna

(196—2)

Gostilna v najem

v Kandiji hiš. št. 26 na glavni cesti proti Št. Jerneju je takoj oddati. Več pove lastnik ravno tam.

(197—2)

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner-Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je tako dobrodišča in zdrava kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava, katere skozi en ekstrakt bobove rastline duh in okus bobove kave zadobi. Taista toraj združi na neprecenljivi način dobre zdravju delujoče lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenim duhom bobove kave. Kathreiner-Kneippova sladna kava služi posebno za primes k bobovi kavi, diši pa tudi ako se sama použije. Dobi se povsodi, ne sme se pa nikoli odprta prodajati in je samo pristna v znanih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa in s imenom »Kathreiner«.

Kobejev kruh za podgane

— učini podganam, mišim itd. —

! gotovo smrt !

dobiva se v zavojih po 1 krono
v Bergmannovi lekarni

(211-2) „pri kroni“ v Rudolfovem.

Izvrstna in prava
tirolska vina

prodaja na debelo po nizkih cenah

(215-1) Antonia Lakner v Kandiji št. 58.

**Išče se za gospodarstvo in gostilno
dekle ali vdova,**

ktera je vajena gospodinjiti. — Ponudbe naj se pošiljajo
pod naslov: „Poštenost“ poste restante Št. Rupert.

Polakova prodajalna

V NOVEM MESTU,

kjer se je nad 50 let uspešno
tržilo je ob novem letu
v najem oddati.

Pojasnila se dobe pri opravištvu tega lista.

Lepa odbrana jabolka

(sadje) se lahko že sedaj naroči

v deželni vinorejski in kmetijski šoli na Grmu.

Učenec,

ki je dovršil eno ali dve srednji šoli,
sprejme se takoj v trgovino z manu-
fakturnim blagom pri P. MUHVIČ v
Novem mestu.

(212-2)

Deček

16 let star, zmožen za pekovsko obrt, sprejme se v
poduk v Ljubljani. Več se izve v Novem mestu, Ljub-
ljanska cesta št. 105.

(61-12)

Gostilna z obširnimi posestvom

na lepem mestu v Bistrici pri Št. Rupertu se proda
ali v najem da. — Več pove lastnik Anton Zajc, po-
sestnik v Bistrici

(207-2)

Namnanjam, da imam v zalogi
vedno frišno in trpežno blago
vsake vrste za častite gospode
duhovnike.

JAKOB MIKOLIČ,

— krojaški mojster, Novo mesto, Veliki trg št. 92 —

prilagođa se preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne obleke, posebno

talarje, površnike itd.

po najokusnejšem in najnovejšem kroju. — Izdelujem vsako, v to stroko
spadajoče delo natančno po meri.

Prilagođam se preč. duhovščini, da me blagovoli počastiti s cenje-
nimi naročili, zagotavljam, da bodem vedno skrbel, da izročim vsako
naročilo v največjo zadovoljnost počastitih naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico,

v kateri delajo najboljše delavske moči; zatoorej se jamči za elegantno,
lepo in moderno izvršitev naročil, kakor tudi zato, da se vsaka
v moji delavnici narejena obleka lepo prilaga.

Tudi slav. p. n. občinstvu na-
mnanjam, da imam v zalogi vsake
vrste moderne štofe ter tudi nepre-
močljiv tirolski loden za haviloke.

Tudi imam narejene haviloke
vsake velikosti za gospode in dečke
po niski ceni.

Dijakom znizane cene!

